اثر سویا بر روی لیپیدهای سرم در خانم های یائسه مبتلا به هیپرکلسترونمی مراجعه کننده به بیمارستان عسلیان خرم آباد

دکتر معصومه غفارزاده✦ فاطمه یاری ✦✦

یافته / سال پنجم / شماره ۱۸

چکیده

مقدمه: یکی از مشکلات عمده خانم ها درسنین بعد از یایسگی بیماری قلبی ـ عروقی یاCVD است که باعث افزایش مرگ و میر خانم ها در زمان یایسگی می شود. یک علت عمده بیماریهای قلبی ـ عروقی آترواسکروز است و چنین فرض شده است که استروژن باعث محافظت زنان در برابر آترواسکروز می شود. سویا بدلیل دارا بودن ایزوفلان هایی چون ژنیستین و دایدزین که جزء استروژنهای گیاهی طبقه بندی شده است. به عنوان یک منبع عمده استروژن گیاهی شناخته شده است. هدف از انجام این پژوهش بررسی اثر سویا بر روی لیپیدهای سرم در خانم های یائسه مبتلا به هیپرکلسترونمی بود.

مواد و روشها: این مطالعه، یک کار آزمایی بالینی است که بر روی ۱۰۰ خانم یائسه دچار افزایش کلسترول پلاسما مراجعه کننده به بیمارستان زنان عسلیان خرم آباد در سال ۱۳۸۱ انجام گرفت. این افراد به طور تصادفی به دو گروه ۵۰ نفری تقسیم شدند که به گروه آزمایش سویا به صورت کپسولهای ۵۰۰ mg با دوز ۲gr/day دوبار در روز و به گروه گواه کپسولهای حاوی ماده بی اثر داده شد. ۱۲ هفته پس از مصرف سویا از هر دو گروه نمونه خون گرفته و به آزمایشگاه ارسال شد. اطلاعات بدست آمده با استفاده از نرم افزار SPSS تجزیه و تحلیل شدند.

یافته ها: نتایج حاصله نشان داد که بین میانگین کلسترول سرم قبل از درمان و ۱۲ هفته بعد از درمان اختلاف معنی داری وجود ندارد (p=NS). بین سطح کلسترول گروه آزمایش قبل و بعد از مصرف سویا تغییر معنی داری حاصل نشد (p=NS). همچنین بین سطح کلسترول آزمایش و گروه گواه تفاوت معنی داری مشاهده نشد (p=NS).

نتیجه گیری : با توجه به نتایج فوق سویا نمی تواند جایگزین مناسبی برای استروژن در درمان یائسگی باشد.

واژه های کلیدی: لیپید های سرم، یائسگی، سویا

✦ متخصص زنان ـ استادیار دانشگاه علوم پزشکی لرستان
✦✦ مربی ـ عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی لرستان (دانشکده پرستاری و مامائی خرم آباد)

[Downloaded from yafteh.lums.ac.ir on 2026-11-02]

مقدمه

یائسگی یا منوپوز یک پدیده فیزیولوژیک است و بصورت قطع دائمی قاعدگی تعریف می شود. میانگین سن یائسگی ۵۱ سال بیان شده که تقریبا ۴٪ زنان قبل از ۴۰ سالگی دچار یائسگی می شوند (۱،۲،۴).

یکی از مشکلات عمده خانم ها در سن یائسگی بیماری قلبی و عروقی است که این بیماریها شامل بیماران ترانین کروزی و بیماریهای مغزی عروقی است که تقریبا ۵۰٪ از مرگ و میر زنان بالای ۵۰ سال را تشکیل می دهد (۱،۲،۴).

یکی از قابل درمان ترین عوامل خطرساز بعد از یائسگی هیپواستروژنی است که می توان این خطر را با مصرف استروژن کم کرد. هدف از انجام این پژوهش، بررسی اثر سویا بر روی میزان کلسترول در زنان یائسه بود.

مواد و روشها

این پژوهش یک مطالعه Clinical-Trial است که بر روی زنان یائسه مراجعه کننده به درمانگاه بیمارستان زنان عسلیان که دچار هیپرکلسترونمی هستند، انجام گرفت. ۱۰۰ نفر به عنوان گروه نمونه انتخاب و به صورت تصادفی به دو گروه آزمایش و گواه تقسیم شدند. برای گروه آزمایش ۵۰۰mg سویا دو بار در روز هر بار ۲ کپسول با دوز ۲gr/day تجویز شد. کپسول حاوی سویا به رنگ نارنجی و توسط شرکت داروسازی لرستان تهیه شده بود. برای گروه گواه نیز کپسول پلاسبو به رنگ نارنجی (شبیه کپسول حاوی سویا) که توسط ماده ای بی اثر پر شده بود، تجویز شد. همچنین سعی شد با دستور العمل هایی که به بیماران داده شد، همچنین هر دو گروه رژیم غذایی یکسان داشته باشند. نمونه های خون قبل از مصرف سویا و ۱۲ هفته پس از مصرف سویا از هر دو گروه گرفته شد و میزان کلسترول و تری گلیسرید توسط تست های آزمایشگاهی تعیین گردید. بیماران هر دو گروه از نظر مصرف سایر داروهای کلسترول و تری گلیسرید و همچنین بیماریهای زمینه ای بررسی و کنترل شدند. اطلاعات بدست آمده توسط آزمون آماری t-student در گروههای مستقل و همتا با استفاده از نرم افزار SPSS تجزیه و تحلیل شدند.

یافته ها

نتایج به دست آمده نشان داد که مصرف سویا تاثیر بر کاهش چربیهای خون نداشته است (جدول شماره ۱). همچنین بین شاخص آزمایشگاهی (Chol و TG) در دو گروه آزمایش و گواه تفاوت معنی داری مشاهده نشد (p=NS).

جدول شماره ۱: میانگین شاخص های چربی خون در گروه آزمایش قبل و بعد از مصرف سویا

شاخص ها	قبل از مصرف سویا		بعد از مصرف سویا		سطح معنی دار
	آزمایش	گواه	آزمایش	گواه	
Chol	۲۶۰/۶	۲۵۰/۱	۲۴۱/۹۲	۲۵۱/۵	p=Ns
TG	۱۶۳/۸	۱۸۰/۴	۱۸۲/۸۶	۱۶۴/۰۵	p=Ns
HD	۴۳/۸۲	۴۴/۷۶	۴۳/۸۴	۴۳/۲	p=Ns
LDL	۱۲۸/۸	۱۳۰/۱	۱۴۰/۲۴	۱۳۸/۲۴	p=Ns

بحث

هدف از این پژوهش بررسی اثر سویا بر لیپیدها و لیپوپروتئین های خانم های یائسه دچار افزایش کلسترول خون بود.

قبل از مصرف سویا میانگین کلسترول سرم ۲۴۰/۰۶mg/dl و بعد از دادن سویا میانگین کلسترول سرم ۲۴۱/۹۲ mg/dl بود. چنانکه اختلاف معنی داری بین آنها وجود نداشت. این به این معنی است که سویا باعث تغییرات قابل توجهی بر روی سطح کلسترول خون نمی شود.

در یک سری مطالعه اثر سویا روی غلظت لیپیدهای خون خانمهای یائسه مبتلا به هیپرکلسترونمی ضعیف بررسی شد که آنها سویا را به مدت ۸-۳ هفته مصرف کردند. بعد از ۸ هفته غلظت کلسترول کاهش یافته بود (۵،۶،۷). در مطالعه دیگری اثر ایزو فلان های سویا داروی متابولیسم استخوان و لیپیدهای سرم در ۲۳ زن یائسه ژاپنی بررسی شد، به این صورت که کپسول های سویا را که محتوی ۶۱/۸ mg ایزوفلاون بودند به گروه مورد تجویز و گروه کنترل که شامل ۱۱ نفر بودند برای مدت ۴ هفته

[Downloaded from yafteh.lums.ac.ir on 2026-11-02]

پلاسبو دریافت کردند. کنترل میزان ایزوفلاون ها از حداقل ادرار اندازه گیری شد. نتایج این مطالعه حاکی از کاهش متابولیسم استخوان بود (۸).

این مطالعه که ۱۲ هفته طول کشید اثری روی متابولیسم کلسترول دیده نشد، بنابراین از سویا نمی توان به عنوان جایگزین خوبی برای استروژن استفاده کرد.

References

1. Cunnungham FG, Macdonald GL, Williams obstetrics 20th Ed, USA, Appleton & Lange, 1997

۲- کنث جی رایان، راسن اس برکوویتز، رابرت ال باربیری، آندریا دونایف. اصول بیماری ها و بهداشت زنان کیسنر. (ترجمه قاضی جهانی، ب؛ قطبی، ر؛ هراکتابی، و؛ کاظم زاده، ص؛ با نظارت ماک منصور اقصی)، تهران: گلباران ۱۳۸۰ صص: ۶۵۱-۶۳۳

۳- هنری دیودسون. تشخیص و پیگیری بالینی بیماری ها به کمک روش های آزمایشگاهی بیوشیمی بالینی و آسیب شناسی بالینی. مترجم عسگری، م؛ ستاره شناس، ر؛ آزموده، ا. تهران، اندیشه رفیع، ۱۳۸۱ صص: ۳۷۵-۳۵۳

4. Decherney AH, Pernel ML. Current obstetric and gynecology diagnosis and treatment. 8th Ed. Appleton & Lange, 1994
5. Spellacy WN, Miller SJ, Winegar A. Pregnancy after 40 years of age. Obstet Gynecol 1997; 68: 452
6. Hansen JP. Older Maternal Age and Pregnancy out come a review of the Literature. Obste Gynecol, 1986; 41: 726
7. Sibai BM, Gordon T, Thom E, et al Risk factors for Preeclampsia in hralthy nulliparous women. A prospective multicenter study. AM J Obst Gynecol, 1995; 172: 642
8. Dizon- Townson D, Nelson L, Moline L, et al. Sever preeclampsia is associated with the Factor V Leiden mutation. AM J Obs Gyn, 1996; 174: 343

[Downloaded from yafteh.lums.ac.ir on 2026-11-02]